TOELICHTING OP VERSCHILLEN SEPTEMBERCIRCULAIRE 2025

Onderstaande mutaties zijn er geweest in de septembercirculaire 2025 ten opzichte van de meicirculaire 2025.

Tabel 2: Verschillenverklaring	2025	2026	2027	2028	2029
1. Accres ontwikkeling	0	-69.000	-139.000	-170.000	-206.000
2. Voorschot BTW-compensatiefonds	485.000	0	0	0	0
3. Ontwikkeling uitkeringsbasis	31.000	-57.000	-2.000	-78.000	-122.000
4. Taakmutatie Wet integrale suïcidepreventie *	0	12.000	12.000	13.000	13.000
5. Taakmutatie Hervormingsagenda jeugd compensatie**	843.000	0	0	0	0
6. Taakmutatie Loon- en prijsbijstelling middelen Jeugdhulp	0	27.000	23.000	24.000	24.000
7. Taakmutatie Implementatie Participatiewet in balans *	32.000	13.000	3.000	1.000	1.000
8. Taakmutatie Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen*	83.000	0	0	0	0
9. Spreidingswet vergoeding *	33.000	0	0	0	0
10. CDOKE middelen*	0	767.000	0	0	0
11. Overheidsbrede dienstverlening*	0	21.000	21.000	21.000	21.000
12. Som van kleine mutaties (< € 10.000)	7.000	7.000	7.000	7.000	2.000
Saldo verschil	**1.514.000**	**721.000**	**-75.000**	**-182.000**	**-267.000**
AF: naar stelpost/ programma's*	150.000	817.000	38.000	38.000	37.000
Netto verschil mei en september	**1.364.000**	**-96.000**	**-113.000**	**-220.000**	**-304.000**

Hier onder per verschil een toelichting:

ad.1. Accres ontwikkeling:

Volume accres

Het volume accres wordt gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde (t-9 t/m t-2) van de ontwikkeling van het bbp. In de septembercirculaire is een nieuwe raming voor het accres 2026 en verder opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp door het Centraal Planbureau (CPB; MEV 2026). Voor de jaren 2026 tot en met 2030 is de raming van het volumeaccres is neerwaarts bijgesteld.

LPO accres

In de septembercirculaire 2025 is het LPO accres geactualiseerd voor de macro-economische cijfers van het Centraal Economisch Plan (MEV 2026). De indexatie voor loon- en prijsontwikkeling is gebaseerd op de prijs bruto binnenlands product (pbbp). Met name voor 2026 en 2030 is de raming voor de prijs bbp neerwaarts bijgesteld.

Septembercirculaire 2025 accres	2026	2027	2028	2029	2030
Volume accres	7	-34	-61	-93	-147
LPO accres	-85	-102	-84	-92	-163
Totaal accres	**-78**	**-136**	**-145**	**-185**	**-310**

ad.2. Voorstel BTW-compensatiefonds:

Het BTW-compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. In 2025 bedraagt het BCF-plafond voor gemeenten € 4,5 miljard. Als de gezamenlijke declaraties onder dit plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding volgt een uitname. Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een voorschot verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In deze circulaire bedraagt het voorschot voor het jaar 2025 € 428 miljoen. Gemeente Borne ontvangt in 2025 € 485.000 incidenteel. Vanaf de begroting 2026 wordt er rekening gehouden met een structureel bedrag van € 340.000.

ad.3. Ontwikkeling uitkeringsbasis:

De uitkeringsbasis van het gemeentefonds is het totaalbedrag aan middelen dat het Rijk afzondert voor het gemeentefonds en dat vervolgens wordt verdeeld onder de gemeenten.

Daarnaast zit er binnen deze post ook ontwikkeling van uitkeringsbasis, dit is de macro ontwikkeling van de totale omvang van het gemeentefonds. De totale bedragen van de basisbedragen in de gemeenten worden

afgezet tegen het totale beschikbare budget in het gemeentefonds, wat leidt tot een uitkeringsfactor. Deze factor zorgt voor aansluiting tussen het gemeentelijke budget en het nationale budget.

ad.4. Taakmutatie Wet integrale suïcidepreventie:
Op 1 januari 2026 treedt de Wet integrale suïcidespreventie in werking. Gemeenten worden op grond van deze wet geacht suïcidepreventie in hun gezondheidsbeleid op te nemen en uit te voeren.
Hiertoe wordt vanaf 2026 jaarlijks € 10 miljoen beschikbaar gesteld.

Voor Borne betekent dit vanaf 2026 een structureel bedrag van € 12.000. In afwachting van (regionaal) te vormen beleid worden deze middelen op de stelpost Taakmutaties gemeentefonds gezet.

ad.5. Taakmutaties Hervormingsagenda jeugd compensatie:
Naar aanleiding van de eerdere afspraken in het voorjaar met de VNG heeft het kabinet besloten tot compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg. Gemeenten ontvangen in totaal € 728 miljoen. Voor Borne betekent dit een eenmalige compensatie van € 843.000. Dit maakt de taakmutatie uniek, omdat taakmutaties meestal niet over afrekeningen gaan. Zeker ook omdat het Rijk daarnaast aangeeft dat gemeenten deze middelen kunnen inzetten ter ondersteuning van de transformatie van de Jeugdhulp conform de afspraken in de Hervormingsagenda. Het gaat dan met name om het versterken van de sociale basis en stevige lokale teams. Hierdoor worden deze middelen door het Rijk geoormerkt als taakmutatie.

Jeugdmiddelen maken onderdeel uit van de algemene dekkingsmiddelen. Dit houdt in dat de tekorten en overschotten op jeugd de afgelopen jaren verrekend zijn met de algemene middelen en uiteindelijk via de resultaatbestemming bij de jaarrekening zijn beland in onze algemene reserves. In de basis zijn deze middelen een afrekening over 2023 en 2024. Hierdoor worden deze middelen niet op de stelpost taakmutaties gezet, maar vallen ze vrij in de algemene middelen.

Er wordt op dit moment onderzoek gedaan naar sociale basis binnen gemeente Borne. Dit haakt aan bij hetgeen het Rijk aangeeft waarom deze middelen als taakmutatie geoormerkt zijn. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek willen we werken aan een toekomst bestendige sociale basis. Indien hier middelen voor benodigd zijn stellen wij voor om deze taakmutatie alsnog vanuit de algemene reserves hiervoor in te zetten.

ad.6. Taakmutaties loon- en prijsbijstelling middelen Jeugdhulp:
Dit betreffen middelen op de Aanvullende Post gereserveerde middelen voor loon- en prijsbijstelling die samenhangen met de voor Jeugdzorg gereserveerde middelen uit het Coalitieakkoord Rutte IV.
De middelen voor de jaren 2024 en 2025 zijn reeds in de meicirculaire 2023 aan de algemene uitkering toegevoegd. Nu worden de middelen voor de jaren 2026 en verder overgeheveld. Het gaat om € 23,5 miljoen in 2026, € 19,2 miljoen in 2027 en 2028 en € 19 miljoen structureel vanaf 2029.

Alle loon- en prijsbijstellingen lopen via de algemene middelen. Daarom deze middelen niet oormerken en in het gemeentefonds laten zitten.

ad.7. Implementatie Participatiewet in balans:
Het wetsvoorstel Participatiewet in Balans is een initiatief om de Participatiewet te vereenvoudigen en te verbeteren, met name door meer maatwerk, versoepeling van regels en een menselijkere aanpak. In totaal wordt € 58,1 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd. Er wordt € 55,5 miljoen beschikbaar gesteld in de periode 2025-2030 ten behoeve van de implementatie van deze wet. Deze € 55,5 miljoen is inclusief een bijdrage voor de regeling Verrekenen. De bijdrage voor de regeling Verrekenen start in 2026 met € 500.000. Vanaf 2027 gaat het om een structurele bijdrage van € 1 miljoen per jaar. Er wordt € 600.000 beschikbaar gesteld in 2025 en € 1 miljoen in 2026 en 2027 ten behoeve van het verstrekken van de premie arbeidsinschakeling voor jongeren.

De PW in Balans treedt vanaf 1-1-2026 in werking en de bijbehorende middelen dienen beschikbaar te blijven zodat daarmee de kosten kunnen worden gedekt die de Uitvoeringsorganisatie ons in rekening gaat brengen voor de maatregelen/uitvoeringskosten die voorkomen uit de implementatie van PW in balans.

De middelen worden overgeheveld van het gemeentefonds naar het programma Inclusieve Samenleving (product Participatie). De middelen van 2025 ad. € 32.000 worden bij de Financiële Eindejaarswijzigingen overgebracht van 2025 naar 2026.

ad.8. Vervroegde Tweede Kamerverkiezingen:
Het kabinet stelt eenmalig € 60 miljoen beschikbaar aan gemeenten voor de organisatie van de vervroegde Tweede Kamerverkiezing op 29 oktober. Deze vergoeding is aanvullend op de vergoeding die gemeenten krijgen voor de uitvoering van hun wettelijke taken bij het organiseren van verkiezingen.

Gemeente Borne ontvangt € 83.000. Deze middelen worden bij de Financiële Eindejaarswijziging overgebracht naar het product verkiezingen.

ad.9. Spreidingswet vergoeding:
Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten een nieuwe taak gekregen in het zoeken naar Opvangplekken. Zij ontvangen hiervoor middelen vanuit het gemeentefonds. Voor gemeenten is er een bijdrage van in totaal € 15,3 miljoen beschikbaar. Elke gemeente ontvangt een vast bedrag van € 20.000.
Het resterende bedrag wordt verdeeld op basis van de verdeling van het aantal opvangplaatsen per gemeente.

In totaliteit ontvangt Borne in 2025 incidenteel een bedrag van € 33.000. Deze middelen worden ingezet voor extra capaciteit. De middelen worden bij de Financiële Eindejaarswijzigingen overgeheveld vanuit het gemeentefonds en in 2026 ingezet ter dekking van de kosten van de extra capaciteit.

ad.10. CDOKE middelen:
De decentralisatie-uitkering Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE) vervangt de SPUK CDOKE. In 2026 wordt een bedrag van ruim € 666 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op he gebied van klimaat- en energiebeleid. Van dit bedrag wordt € 30,5 miljoen in een volgende circulaire verdeeld op basis van een nog vast te stellen verdeelsleutel. De middelen zijn ook beschikbaar voor de periode 2027 tot en met 2030 maar de uitkeringsvorm na 2026 is nog niet bepaald.

Deze decentralisatie-uitkering bestaat uit basisfinanciering en planfinanciering. Alle gemeenten ontvangen basisfinanciering voor de vergroting van hun capaciteit. Daarnaast zijn aanvullend middelen beschikbaar voor gemeenten die in 2024 of 2025 planfinanciering hebben aangevraagd voor bijvoorbeeld het instellen van een zero emissie-zone, het aanleggen van zonneweiden of windparken en het aardgrasvrij maken van woningen.

Gemeente Borne ontvangt in 2026 incidenteel een bedrag van € 767.000 in 2026. In de meerjarenbegroting 2026-2029 is er zowel aan de lastenkant als aan de batenkant structureel rekening gehouden met een bate van € 430.000. Bij de financiële eindejaarswijziging worden zowel lastenkant als de batenkant verhoogd naar € 767.000. Dit is in overeenstemming met de lijn zowel voorgeschreven door de provinciaal toezichthouder.

ad.11. Overheidsbrede dienstverlening:
De SPUK Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) wordt vanaf 2026 omgezet naar de decentralisatie-uitkering Overheidsbrede Dienstverlening. Via deze decentralisatie-uitkering worden gemeenten gefaciliteerd om laagdrempelige en empathische ondersteuning te

bieden bij regelzaken met de (digitale) overheid en om hun regierol in het lokale netwerk in te vullen. Hiervoor is vanaf 2026 een structurele bijdrage van € 15,4 miljoen beschikbaar.

Met deze decentralisatie-uitkering kunnen gemeenten, vanuit hun regiorol, lokaal bepalen waar en welke vorm van ondersteuning het meest passend is. De verdeling van de middelen over gemeenten is gebaseerd op het aantal inwoners en het aantal lager opgeleiden in gemeenten.

De gemeente Borne ontvangt vanaf 2026 structureel € 21.000. De middelen worden op de stelpost Taakmutaties Gemeentefonds gezet bij de Financiële Eindejaarswijzigingen.